

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 434/2022-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátskou kanceláriou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., Havlíčkova 16, Bratislava-Staré Mesto, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti listu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/2 Gv 55/20/1000-63 z 23. septembra 2021 a konaniu, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a proti upovedomeniu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. IV/1 GPt 1163/21/1000-3 z 5. januára 2022 a konaniu, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. februára 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 2 a čl. 11 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) opatreniami [listom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) a upovedomením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“)] označenými v záhlaví tohto uznesenia a konaním, ktoré predchádzalo ich vydaniu. Navrhujú napadnuté opatrenia zrušiť a vec vrátiť generálnej

prokuratúre na ďalšie konanie, priznať každému z nich finančné zadostučinenie vo výške 10 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v trestnej veci vedenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Prezídiom Policajného zboru, národnou kriminálnou agentúrou (ďalej len „národná kriminálna agentúra“) pod ČVS: PPZ-NKA-OZ-792/2020-PZ, 89/2020 sťažovateľka ako poškodená a sťažovateľ ako oznamovateľ a konateľ poškodenej zaslali oznámenie o prevzatí zastúpenia, žiadosť o kópie zápisníc z úkonov, o oznámenie termínov všetkých vyšetrovacích úkonov, o nahliadnutie do vyšetrovacieho spisu, o nahliadnutie do utajovanej časti spisu, o vyhotovenie fotokópie vyšetrovacieho spisu a oznámenie o tom, že sťažovateľka *„si vyhradzuje lehotu na uplatnenie nároku náhrady škody do 30 dní od doručenia kópie vyšetrovacieho spisu, kedy uvedie aj na základe akého právneho dôvodu a v akej výške si nárok uplatňuje“*. V odpovedi na doručení písomnosť ČVS: PPZ-89/NKA-ZA3-2020 z 26. apríla 2021 vyšetrovateľka národnej kriminálnej agentúry uviedla, že v prípade korupčných trestných činov, a teda aj predmetného stíhaného zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona je ich spáchaním poškodený verejný záujem na čistote verejného života a obstarávaní vecí všeobecného záujmu spôsobom riadnym, nestranným a v súlade s právnymi predpismi, a teda žiadna fyzická alebo právnická osoba.

3. Sťažovatelia podali 18. mája 2021 žiadosť o preskúmanie zákonnosti postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku a 2. júla 2021 žiadosť o preskúmanie zákonnosti postupu dozorovej prokuratúry podľa § 210 Trestného poriadku adresovanú generálnej prokuratúre a 18. augusta 2021 žiadosť o preskúmanie zákonnosti postupu dozorovej prokuratúry podľa § 230 Trestného poriadku adresovanú generálnej prokuratúre a aj úradu špeciálnej prokuratúry.

4. Prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry vo vyrozumení č. k. VII/2 Gv 55/20/1000-61 z 20. septembra 2021 k podaniu, ktoré podľa obsahu vyhodnotil ako žiadosť (potenciálneho) poškodeného o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku, konštatoval, že sa stotožnil s názorom vyšetrovateľky, keďže nemožno v zásade akceptovať ako poškodenú osobu, ktorej bola ujma spôsobená v nepriamej, resp. druhotnej či ďalšej odvodenej príčinnej súvislosti s trestným skutkom, čo potvrdzuje aj prax orgánov činných v trestnom konaní a súdov. Osobe, ktorá sa cíti poškodená, nič nebráni domáhať sa svojho práva v civilnom súdnom konaní. Samotným verbálnym vyžiadanim úplatku nedošlo k spôsobeniu žiadnej škody ani sťažovateľovi, ani sťažovateľke. Ani sťažovatelia nešpecifikovali žiadnym konkrétnym spôsobom spôsobenie škody inkriminovaným trestným činom. Jediná známa ujma je poškodenie verejného záujmu spoločnosti na zachovaní čistoty verejného života, ktorá sa konkrétnemu subjektu pre svoju abstraktnosť nepriznáva. Namietaný postup vyšetrovateľky národnej kriminálnej agentúry preto považoval za zákonný a správny.

5. Vedúci oddelenia korupcie úradu špeciálnej prokuratúry listom č. VII/2 Gv 55/20/1000-63 z 23. septembra 2021 (napadnutý list úradu špeciálnej prokuratúry) k podaniam z 2. júla 2021 a 19. augusta 2021, ktoré boli podľa obsahu vyhodnotené ako žiadosti smerujúce k odstráneniu priedahov dozorujúceho prokurátora, uviedol, že žiadosti sťažovateľov nie je možné vybaviť ani podľa § 210 Trestného poriadku, ani podľa § 230 Trestného poriadku, keďže uvedenými ustanoveniami je možné preskúmať iba postup a rozhodovanie policajta, a zároveň nie sú v postavení osoby, ktorej to predmetné ustanovenia umožňujú. Zároveň uviedol, že podania boli

posúdené v zmysle vnútro rezortného právneho predpisu čl. 4 písm. c) príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadosti o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní, no namietaný priet'ah zistený nebol.

6. Sťažovatelia zaslali 22. decembra 2021 generálnej prokuratúre návrh na zrušenie právoplatných rozhodnutí (odpoveď národnej kriminálnej agentúry ČVS: PPZ-89/NKA-ZA3-2020 z 26. apríla 2021, vyrozumieanie úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gv 55/20/1000-61 z 20. septembra 2021 a všetky nadväzujúce rozhodnutia) podľa § 363 Trestného poriadku. Prokurátorka generálnej prokuratúry v upovedomení č. k. IV/1 GPt 1163/21/1000-3 z 5. januára 2022 (napadnuté upovedomenie generálnej prokuratúry) konštatovala, že namietaná odpoveď vyšetrovateľky a upovedomenie prokurátora nie sú rozhodnutiami, a preto ich podanie nie je možné vyhodnotiť ako návrh na postup podľa § 363 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku, keďže nesmeruje proti rozhodnutiu. Podanie bolo odstúpené na ďalšie konanie úradu špeciálnej prokuratúry.

II.

Argumentácia sťažovateľov

7. Proti napadnutému upovedomeniu generálnej prokuratúry a napadnutému opatreniu úradu špeciálnej prokuratúry podali sťažovatelia ústavnú sťažnosť argumentujúc, že

a) generálna prokuratúra sa účinne nezaoberala ich mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý podali ako oprávnené osoby (osoby poškodené trestným činom stíhaným v napádanom trestnom konaní) riadne a včas, a nepreskúmala z vecnej stránky ich návrh, čo sa týka merita veci, a vydala nezákonné upovedomenie (iné než upovedomenie podľa § 365 ods. 1 a 2 alebo uznesenie podľa § 366 ods. 1 Trestného poriadku), ktoré Trestný poriadok nepozná a neupravuje (teda konala *ultra vires* a porušila legitímne očakávania sťažovateľov) a ktorého vydanie odôvodnila svojvoľne, ústavne neakceptovateľne a právne neudržateľne;

b) nemajú k dispozícii žiadny iný prostriedok nápravy s ohľadom na možnosť uplatniť si priznanie statusu poškodeného len do konca vyšetrovania, pričom ich návrh vybavila prokurátorka generálnej prokuratúry v zastúpení generálneho prokurátora na základe čl. 11 písm. b) príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 2/2021 z 29. januára 2021;

c) sťažovateľke nebol status poškodenej priznaný ani riadne preskúmaný a odôvodnený, čím došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Podľa sťažovateľov na to, aby im bol priznaný status poškodenej osoby, nie je nevyhnutné, aby došlo z ich strany ihneď k vyčísleniu či konkretizácii vzniknutej škody;

d) napriek tomu, že upovedomenie nemá zákonom stanovenú formu, malo by obsahovať elementárne odôvodnenie, napadnuté upovedomenie generálnej prokuratúry nemá ústavno-konformné odôvodnenie. Záver generálnej prokuratúry, že napadnuté rozhodnutia nie sú rozhodnutiami, považujú za svojvoľný, nepreskúmateľný a arbitrárny. Zároveň ho považujú za irelevantný, keďže Trestný poriadok ho neupravuje ako dôvod nekonania o návrhu na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku. V prípade, ak vec pripúšťa rôzny výklad, orgán aplikujúci právo je povinný uprednostniť ústavne konformný výklad, zároveň na poli verejného práva môžu orgány konať len to, čo im zákon výslovne umožňuje;

e) domnelý poškodený má právo, aby sa orgány činné v trestnom konaní jeho nárokom riadne zaoberali;

f) páchaním trestného činu korupcie môže dôjsť aj ku vzniku škody – v prípade sťažovateľov nemožnosť skončenia kolaudačného konania v meste Malacky práve z dôvodu pôsobenia sťažovateľa ako agenta, ktorý odmietol obvinenému v trestnom konaní (primátor mesta Malacky, pozn.) vybaviť problematické povolenie;

g) namietaným postupom úradu špeciálnej prokuratúry a generálnej prokuratúry nemôže byť v materiálnom právnom štáte zmarené právo poškodeného na uplatnenie nároku na náhradu škody spôsobenú trestným činom;

h) navrhujú, aby ústavný súd preskúmal ich žiadosť mimo poradia podľa § 54 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), keďže generálny prokurátor (v prípade vrátenia mu veci na ďalšie konanie) môže rozhodnutie zrušiť iba v šesťmesačnej lehote podľa § 364 ods. 3 Trestného poriadku, z uvedeného dôvodu podali žiadosť aj proti napadnutému opatreniu úradu špeciálnej prokuratúry.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv označených v bode 1 tohto uznesenia postupom a upovedomením generálnej prokuratúry o spôsobe vybavenia ich návrhu na postup podľa § 363 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku jemu predchádzajúcim postupom a listom úradu špeciálnej prokuratúry.

9. Ústavný súd v prvom rade ozrejmuje, že ústavnou sťažnosťou je možné namietat každý akt aplikácie práva bez ohľadu na to, či sa aplikácia realizuje na podzákonnej, zákonnej alebo ústavnej úrovni. Môže ísť dokonca aj o neformálne vyriešenie veci, napr. prípisom. Ak je výsledkom aplikácie práva alebo rozhodovacej činnosti akt, ktorý potencionálne porušuje práva a slobody, ústavný súd ho má právomoc v konaní o ústavnej sťažnosti posúdiť. Dôležité je teda skúmať, či právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zasahuje do právnej sféry navrhovateľa [vznik, zmena alebo zánik práv alebo povinností (Ľalík, M., Ľalík, T. Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár. Bratislava : Wolters Kluwer SR s. r. o., 2019. s. 366.)] (porov. I. ÚS 304/2020).

III.1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľov napadnutým listom úradu špeciálnej prokuratúry

10. Sťažovatelia navrhujú vysloviť porušenie ich označených práv aj napadnutým listom úradu špeciálnej prokuratúry, zrušiť ho a vec vrátiť generálnej prokuratúre na ďalšie konanie, a to najmä z dôvodu časového obmedzenia možnosti generálneho prokurátora zrušiť právoplatné rozhodnutie (podľa § 364 ods. 3 Trestného poriadku).

11. Včasné podanie sťažnosti v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde je jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde].

V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť.

12. Napadnutý list úradu špeciálnej prokuratúry bol sťažovateľom doručený 28. septembra 2021 (uvedené vyplýva z príloh ústavnej sťažnosti). Ústavná sťažnosť sťažovateľov bola ústavnému súdu doručená elektronicky 3. februára 2022, t. j. celkom zjavne po uplynutí dvojmesačnej lehoty od doručenia listu úradu špeciálnej prokuratúry. Preto ju ústavný súd v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľov napadnutým upovedomením generálnej prokuratúry

13. Sťažnosť sťažovateľov smeruje proti postupu generálneho prokurátora vo fáze prípravného (trestného) konania. Podstatou sťažnosti nie je námietka neodôvodnenosti či nezákonnosti trestného stíhania, na posúdenie ktorej by ústavný súd v tomto štádiu konania nemal právomoc, ale námietka nezákonného postupu generálneho prokurátora, ktorý sa údajne odmietol vecne zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľov – návrhom na postup podľa § 363 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. Ústavný súd preto na predbežnom prerokovaní skúmal aj opodstatnenosť sťažnosti (porov. II. ÚS 494/2014).

14. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 399/2010, IV. ÚS 51/2011).

15. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého upovedomenia generálnej prokuratúry ústavný súd dospel k záveru, že generálna prokuratúra svoje úvahy a právne závery jasne a zrozumiteľne odôvodnila, a preto ich po vecnej a formálnej stránke považuje za zákonné a správne, nemajúce potenciál negatívne zasiahnuť do základných práv a slobôd sťažovateľov.

16. Zo strany generálnej prokuratúry postupom, keď táto námietky sťažovateľov uplatnené v podobe návrhu na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní nevyhodnotila ako návrh na postup podľa § 363 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku, keďže nesmerovali proti rozhodnutiu, a odstúpila ho na vybavenie úradu špeciálnej prokuratúry, nedošlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, keďže platná a účinná právna úprava (§ 363 ods. 1 Trestného poriadku) umožňuje uplatnenie predmetného návrhu iba proti právoplatnému rozhodnutiu prokurátora alebo policajta, a o tento prípad v danej veci nešlo, pretože ani odpoveď národnej kriminálnej agentúry, ani vyrozumenie úradu špeciálnej prokuratúry nepredstavujú rozhodnutie v zmysle ustanovení Trestného poriadku.

17. Pojem právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta nie je v žiadnom z ustanovení Trestného poriadku bližšie špecifikovaný. Tento nedostatok je do istej miery odstránený úpravou v príkaze generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ktorý v čl. 7 ods. 2 obsahuje

demonštratívny výpočet rozhodnutí (uznesení, pozn.), ktoré by sme pre účely § 363 ods. 1 Trestného poriadku mali považovať za právoplatné rozhodnutie. V prípade iného uznesenia je možné oprávnenie podľa § 363 ods. 1 použiť len na pokyn generálneho prokurátora alebo ním určeného prokurátora, a to vzhľadom na skutočnosť, že ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorého použitie by sa malo v zásade použiť len v ojedinelých prípadoch (porov. Čentěš, J., Kurilovská, L., Šimovček, I., Burda, E. a kol. Trestný poriadok II. § 196 – 569. Bratislava: C. H. Beck, 2021. s. 737).

18. Pokiaľ ide o napadnuté upovedomenie, ústavný súd vo všeobecnosti pripomína, že toto patrí k procesným úkonom orgánov činných v trestnom konaní, resp. súdu. Spravidla je reakciou na žiadosť, návrh, podnet alebo iné podanie subjektu trestného konania odlišného od orgánu činného v trestnom konaní. Trestný poriadok ráta s inštitútom upovedomenia na viacerých miestach, nielen pokiaľ ide o § 365 ods. 1 Trestného poriadku, ale napríklad aj pokiaľ ide o vyzoznenie na žiadosť o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku, upovedomenie poškodeného o zaistení jeho nároku (§ 50 ods. 6 Trestného poriadku), upovedomenie obvineného a jeho obhajcu týkajúce sa žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu (§ 79 ods. 3 Trestného poriadku) či upovedomenie obvineného a poškodeného o vrátení vecí [§ 230 ods. 2 písm. d)] a pod. Zo sémantického hľadiska sa upovedomením orgánu činného v trestnom konaní rozumie poskytnutie vyzoznenia o procesnom úkone (vykonanom alebo plánovanom) alebo na základe žiadosti subjektu trestného konania o tom, či je v jeho právomoci vyhovieť podaniu podávateľa a v pozitívnom prípade oznámiť mu rozsah prijatých opatrení. Ak argumenty podávateľa nemožno akceptovať, v upovedomení sa uvedú dôvody, ktoré bránia prijať ním požadované opatrenia. Pokiaľ ide o náležitosti upovedomenia, Trestný poriadok ich nepredpisuje. Samotný obsah a rozsah upovedomenia je tak ponechaný na úvahe jeho spracovateľa. Napriek tomu musí mať upovedomenie orgánov činných v trestnom konaní takú kvalitu, ktorá zodpovedá povahe procesného úkonu, ktorého sa dotýka, obsahu podania podávateľa a osobitostiam trestného konania, najmä jeho štádiu, v ktorom sa poskytuje. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené dodáva, že na inštitút upovedomenia nemožno klást' rovnaké požiadavky, aké sú v zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu [resp. judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“)] kladené na odôvodnenia právoplatných súdnych rozhodnutí (m. m. IV. ÚS 534/2012, III. ÚS 384/2015).

18.1 Vo vzťahu k ústavnou sťažnosťou napadnutému uzneseniu ústavný súd po jeho preskúmaní konštatuje, že toto nevykazuje známky arbitrárnosti a obsahuje dostatočne presvedčivé odôvodnenie. Ústavný súd tak nezistil, že by výklad a závery generálnej prokuratúry vykazovali znaky ľubovôle, príp. boli zjavne neodôvodnené, a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení Trestného poriadku (§ 363 ods. 1 a nasl.), ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Záver, ku ktorému dospela generálna prokuratúra vo svojom upovedomení, nie je možné považovať za extrémny, ktorý by si vyžadoval zásah ústavného súdu.

19. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom generálnej prokuratúry nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého upovedomenia. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, preto orgán verejnej moci nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

20. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd je toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným upovedomením generálnej prokuratúry a namietaným porušením základných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny. S prihliadnutím na odôvodnenosť upovedomenia generálnej prokuratúry ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu ako zjavne neopodstatnenú.

21. Sťažovatelia zároveň tvrdia, že napadnutým postupom a uznesením krajskej prokuratúry bolo porušené aj ich základné právo podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, čl. 37 ods. 2 listiny, ako aj čl. 20 ústavy, čl. 11 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu, pričom z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia svoju argumentáciu o tomto porušení odvodzujú od namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Keďže však ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, nemohlo v takomto prípade dôjsť ani k porušeniu ďalších označených práv sťažovateľov podľa ústavy a listiny.

22. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov v rámci predbežného prerokovania v časti namietajúcej porušenie práv sťažovateľov podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, čl. 37 ods. 2 listiny, ako aj čl. 20 ústavy, čl. 11 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým postupom a upovedomením generálnej prokuratúry odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Pokiaľ ide o sťažovateľmi namietané porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom a upovedomením generálnej prokuratúry, ústavný súd konštatuje, že tento článok dohovoru sa týka iba rozhodnutí súdov rozhodujúcich o právach občianskej povahy alebo o opodstatnenosti trestného obvinenia osoby, ktorá je účastníkom konania pred súdom (m. m. III. ÚS 206/06). Generálna prokuratúra nemá postavenie súdneho orgánu a jej akékoľvek rozhodnutie nie je súdnym rozhodnutím v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru. Nevzťahujú sa naň preto striktné ani požiadavky vyplývajúce z práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré vyvodila judikatúra ESĽP z práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Článok 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie vecí (rozhodnutie ESĽP z 21. 2. 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prerokovanie vecí zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08). Z čl. 6 (ods. 1) dohovoru nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní pre konkrétny trestný čin (napr. II. ÚS 589/2018). Z judikatúry ESĽP vyplýva, že čl. 6 dohovoru nie je aplikovateľný ani na poškodeného v trestnom konaní, ktorého trestné oznámenie prípadne bolo odložené bez toho, aby bolo začaté trestné stíhanie údajného páchatel'a (Duchoňová proti Českej republike, rozhodnutie z 2. 10. 2006, č. 29858/03, oddiel 1) (m. m. II. ÚS 229/2022)

24. Vychádzajúc z uvedeného, možno uzavrieť, že tento článok dohovoru nie je na napadnutý postup a upovedomenie generálnej prokuratúry aplikovateľný. Ústavná sťažnosť sťažovateľov je teda v tejto časti nezlučiteľná *ratione materiae* s čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavný súd v tejto

časti ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Sťažovatelia tiež namietali porušenie čl. 13 dohovoru, z ktorého vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (II. ÚS 75/2018). Uplatňovanie práva na účinný prostriedok nápravy vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie (*arguable claim*) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rovnako nálezy ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 24/2010, sp. zn. IV. ÚS 325/2011 a sp. zn. I. ÚS 538/2013) (II. ÚS 229/2022).

26. Vzhľadom na to, že v prípade sťažovateľov nie je čl. 6 ods. 1 dohovoru *ratione materiae* aplikovateľný a ústavný súd ich sťažnosť v časti týkajúcej sa namietaného porušenia práva podľa čl. 13 dodatkového protokolu odmietol ako zjavne neopodstatnenú, nemožno uvažovať ani o možnom porušení práva podľa čl. 13 dohovoru.

27. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov v rámci predbežného prerokovania v časti namietajúcej porušenie práva podľa čl. 13 dohovoru napadnutým postupom a upovedomením generálnej prokuratúry odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

28. K záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti dospel ústavný súd, aj pokiaľ ide o tú jej časť, v ktorej sťažovatelia namietajú porušenie práva podľa čl. 47 charty. Podľa sťažovateľov došlo k porušeniu charty v súvislosti výkonom práva Európskej únie a to konkrétne smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 142, 1. 6. 2012), smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 65, 11. 3. 2016).

29. V tejto súvislosti ústavný súd upriamuje pozornosť na čl. 1 prvej zo spomínaných smerníc, podľa ktorého sa ňou stanovujú pravidlá týkajúce sa práva na informácie podozrivých alebo obvinených osôb o ich právach v trestnom konaní a o obvinení vznesenom proti nim. Smernica taktiež stanovuje pravidlá týkajúce sa práva na informácie o právach osôb zatknutých v súvislosti s vykonaním európskeho zatykača. Ako aj na čl. 2 druhej citovanej smernice, podľa ktorého sa vzťahuje na fyzické osoby, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými osobami v trestnom konaní.

30. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka vystupuje ako (potenciálna) poškodená a sťažovateľ ako oznamovateľ trestného činu, bez potreby bližšej argumentácie k nepriliehavosti údajne vykonávaného práva Európskej únie v ich veci pristúpil ústavný súd k záveru o potrebe odmietnuť ústavnú sťažnosť aj v časti namietaného porušenia čl. 47 charty, a to podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

31. Ústavný súd nad rámec uvedeného poznamenáva, že z právneho poriadku Slovenskej republiky, ako aj z právnych poriadkov mnohých členských krajín Európskej únie možno vyvodiť, že jedným

z charakteristických znakov moderného právneho štátu je aj skutočnosť, že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych práv oznamovateľa trestného činu, resp. poškodeného (m. m. I. ÚS 68/2012). Pre účely ochrany individuálnych subjektívnych práv ustanovuje právny poriadok Slovenskej republiky osobitné právne inštitúty „netrestnej povahy“, ktorých uplatnenie má súkromnoprávny charakter a je plne v dispozícii osoby, ktorá tvrdí, že konaním inej osoby došlo k zásahu do konkrétnych subjektívnych práv (I. ÚS 172/2018, II. ÚS 676/2016).

32. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2022

Miloš Maďar
predseda senátu